

2009-03-27

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Delbetänkande Styr samverkan – för bättre service till medborgarna SOU 2008:97

Saco-S, som är Sacoförbundens förhandlingskartell inom den statliga sektorn och representerar ca 80 000 statligt anställda akademiker, har tagit del av ovan nämnda delbetänkande och har följande synpunkter.

Ett arbetssätt, vars syfte är att förbättra service och effektivitet och som innebär samverkan inom och mellan statliga myndigheter och kommuner är ett arbetssätt som Saco-S starkt bejakar där det finns ett naturligt verksamhetssamband. Saco-S erfar att många offentliga verksamheter redan arbetar på det sättet och att det är mer eller mindre framgångsrikt. Det är enligt vår uppfattning naturligt att fortsätta att utveckla ett samverkande arbetssätt och att lära av de verksamheter som har erfarenheter av detta. I detta remissyttrande vill vi lyfta fram ett antal punkter som vi anser behöver beaktas, belysas, problematiseras och utredas vidare.

I vårt yttrande kring det förra delbetänkandet lyfte vi fram oklarheter i definitionen av begreppet servicekontor som har betydelse ur ett medarbetarperspektiv. Vi skrev då; *”Om samtjänst enbart innebär en lokalmässig samlokalisering blir konsekvenserna för medarbetarna avseende arbetsinnehåll och kompetensprofil sannolikt obefintliga jämfört med i dagsläget. Innebär samtjänst istället att samma medarbetare ska stå för ett bredare serviceutbud inom flera myndigheters ansvarsområden, blir förändringen betydligt mer omfattande. Det har även avgörande betydelse om servicekontorens medarbetare i sistnämnda fall endast får en vägledande/hänvisande funktion i kontakten med medborgarna eller om de kommer att handlägga och besluta i mer eller mindre komplicerade ärenden”*. Saco-S menar att innebörden och inte minst de personalpolitiska konsekvenserna för vad som är samtjänst respektive samlokalisering, behöver klargöras ytterligare. Saco-S förutsätter att dessa frågeställningar kommer att analyseras i utredningens fortsatta arbete och vill gärna delta i en dialog kring dem.

Även ur ett medborgarperspektiv är strukturen för tänkt tillgänglig service en viktig fråga i det fortsatta utredningsarbetet. Saco-S delar utredningens bedömning att olika benämningar för kommunala och statliga kontor är förvirrande. En enhetlig benämning i form av lokala servicekontor är positiv, men även med gemensamt standardiserat minimiutbud i servicekontoren, kompletterat med lokal variation av tjänster, kan det finnas risk för förvirring avseende gränser och innehåll. Distinktionen mellan

myndigheternas produktion respektive leverans av service, kan vara svår att uppfatta för medborgaren. Som ett exempel vill vi nämna skatteområdet där myndigheten ger såväl service som utför kontroll av skatt. En annan risk för otydlighet kan bli att skilja mellan vad som är statliga och vad som är kommunala tjänster. Inom ramen för den kommunala verksamheten kan stora skillnader i kommunernas serviceutbud skapa förvirring när medborgare flyttar mellan kommuner. Saco-S har noterat att de kommunala tjänsterna på det samlokaliserade kontoret i Åmål till stor del är sådana som är frivilliga för kommunen att erbjuda, d v s ligger utanför det obligatoriska kommunala uppdraget.

Utredningen har också uppmärksammat behovet av klargörande för huvudmannaskapet. Saco-S ser fram emot fortsatt dialog med utredningen i arbetet att finna generella former för lokala servicekontor.

I vårt svar på det förra delbetänkandet lyfte Saco-S några perspektiv på det komplicerade samhälle vi lever i och lyfte fram frågan om medarbetares generalistkompetens i förhållande till specialistkompetens inom förvaltningen. Vi skrev; *”Om man genom inrättande av servicekontor utvecklar nya generalistfunktioner måste en sådan satsning till stora delar ske som en utveckling och en utvidgning av den nuvarande verksamheten, i syfte att förenkla för medborgaren. En ensidig och allt för stor sådan satsning riskerar annars att ske på bekostnad av den verksamheten som kräver omfattande specialistkunskap. I ett komplicerat samhälle som vårt är det omöjligt att samtidigt ha verklig specialistkunskap inom flera olika områden som berör medborgarna. Medborgaren måste även fortsättningsvis ha tillgång till specialistkompetens – d v s ”gärna enkelt, men rätt”. Generalisten behöver en form av kompetens, specialisten en annan.”* Vi vill i detta sammanhang understryka att vi bedömer att detta inte kan ske genom en omfördelning av resurser inom förvaltningen. Ett förändrat serviceutbud kommer att leda till ökade kostnader. Vi vill här dra paralleller till utbyggnaden av primärvården inom hälso- och sjukvårdsområdet. Medborgarna har genom satsningen på primärvården fått bättre tillgänglighet och ett nytt ”gränssnitt” i kontakten med sjukvården. Detta har dock inte inneburit att specialistvårdens kostnader har minskat – däremot har medborgarna fått en bättre vård.

Avslutningsvis vill Saco-S kommentera några frågor som rör finansieringssystemet. Grundprincipen att varje myndighet och kommun finansierar utförandet av de uppgifter man har ansvar för kan synas enkel och rimlig. Saco-S menar dock att de ekonomiska förutsättningarna för samverkan måste analyseras betydligt djupare än så i utredningen. Risken är att tillämpningen av ramanslagen hos staten utgör ett hinder mot samverkan. Tidigare indragningar av anslagssparande från regeringen och återkommande förändringar i finansieringen har urholkat förtroendet för modellen. Myndigheterna har organisatoriskt anpassat sig genom att oförutsebarheten kring anslagssparande implementerats i regioner och produktionsavdelningar. Incitamenten att åter göra slut på anslagen innan året är slut har ökat. Kameralt synsätt med intresse av att övervältra kostnaden på någon annan i stället för incitament till långsiktig planering av verksamheten har företrädde. Eftersom även kommunerna har en ekonomisk modell av ramanslag är utgångspunkten att den som ansvarar för servicen också ska finansiera den otillräcklig.

Saco-S

09-03-27

Saco-S värnar grundtanken i ramanslagsmodellen men anser att intentionerna och incitamenten bakom modellen åter behöver lyftas fram och förtroendet för modellen återskapas. En väl fungerande tillämpning skapar flexibilitet och förutsättningar för långsiktig planering av verksamheten. Då kan även reella ekonomiska förutsättningar finnas för samverkan.

Saco-S

A handwritten signature in black ink, reading "Edel Karlsson Håål". The signature is written in a cursive style with a large, looping "Håål" at the end.

Edel Karlsson Håål
Ordförande